herpy

GEKKOER

Gonatodes albogularis

En liten, dagaktiv gekko fra Mellom-Amerika, Colombia, Venezuela og de store karibiske øyene. Hannen har gult til oransjegult hode og mørk kropp, mens hunnen er brunflekket. Arten har ingen heftelameller, men klatrer og jakter i dagslys og passer godt i et tett beplantet, høyt terrarium.

Familie: Sphaerodactylidae Engelsk: Yellow-headed gecko Tidligere navn: *Gymnodactylus albogularis* Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**7-10 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**5-10 år**
Aktiv	**Om dagen**
Levevis	**Trelevende**
Biotop	**Tørrskog og regnskog**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**40 × 30 × 45 cm** L × B × H for 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**24-28 °C**
Varmeplass	**28-30 °C**
Temperatur, natt	**20-23 °C**
Luftfuktighet	**60-80 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Valgfritt**
Kosthold	**Insekter og små leddyr (spretthaler, bananfluer)**
Holdes	**Alene eller parvis**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kjønnsmoden	**10-12 mnd.**
Kullstørrelse	**1 egg**
Inkubasjon	**60-100 dager** ved 26-28 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Gonatodes albogularis er en liten gekko på 7-10 cm inkludert hale. Den har sterk kjønnsdimorfisme. Hannen har gult til oransjegult hode, ofte med blå nyanser på halsen, og en mørkegrå til blålig kropp. Hunnen og ungene er langt mer diskret farget: brunlige med mørke, marmorerte flekker. Hannene begynner å skifte farge i en alder av 4-8 måneder og har sine endelige farger ved omtrent 9 måneder.

Arten mangler heftelamellene under tærne som mange gekkoer bruker til å klatre på glass. Den har i stedet vanlige klør, runde pupiller og ingen bevegelige øyelokk. Den løper lett opp ru kork og bark, men ikke opp glass. Siden den er aktiv om dagen, er den lett å observere.

Arten ble beskrevet i 1836. Artsnavnet kommer av de latinske ordene albus (hvit) og gula (strupe) og viser til de hvite strupene hos dyrene arten ble beskrevet ut fra. Det skilles mellom fire underarter, men avgrensingen er omdiskutert: *G. a. fuscus* regnes av noen for en selvstendig art, og for dyr fra Mexico, Guatemala og Honduras er underarten uklar. Dyr i handelen blir ofte solgt som *G. a. fuscus*.

Hannene er territoriale og forsvarer området sitt. Det er en liten, rask og litt sky gekko som egner seg til å bli sett på, ikke til å bli håndtert.

Utbredelse og leveområde

Gonatodes albogularis finnes i store deler av Mellom-Amerika og det nordlige Sør-Amerika, samt på flere karibiske øyer. På fastlandet lever den i Mexico (Chiapas og Veracruz), Guatemala, Honduras, El Salvador, Nicaragua, Costa Rica og Panama, i Colombia og i Venezuela. På øyene finnes den på Hispaniola (hovedsakelig i det vestlige Haiti), Jamaica, Grand Cayman og Cuba, der det imidlertid er omdiskutert om bestanden er opprinnelig.

Utbredelsen er ikke fullt avklart. Angivelsene fra Martinique, Trinidad og Tobago og Belize er tvilsomme, og på Aruba og Curaçao antas arten å være innført. En bestand i det sørlige Florida, som var innført tidlig på 1900-tallet, ser ut til å ha dødd ut på 1990-tallet. Hvilke underarter som lever hvor, er flere steder uklart.

> **Naturlig utbredelse:** Mexico, Guatemala, Honduras, El Salvador, Nicaragua, Costa Rica, Panama, Colombia, Venezuela, Cuba, Haiti, Jamaica og Caymanøyene.

LEVEOMRÅDE

Arten finnes i både tørr og fuktig lavlandsskog og i halvtørre områder, fra havnivå og opp i lavere fjellområder. Den sitter på trestammer, greiner, klippevegger og steinmurer og gjemmer seg under bark, steiner og dødt ved. Den ses også i hager, på plantasjer og på murer ved hus, så lenge det finnes loddrette flater å klatre på og små insekter å jakte på.

Hunnen legger egg enkeltvis i sprekker i bark, i hulrom i tre og i løvlaget ved foten av trærne, der flere hunner ofte bruker samme sted. Eggene legges hele året, men langt færre i tørketiden fra desember til mai. Klimaet er varmt med små temperatursvingninger gjennom året, men med en tydelig veksling mellom tørketid og regntid.

Stell

TERRARIET

Arten trives i et loddrett terrarium. En enkelt voksen gekko kan holdes i omtrent 30 × 30 × 45 cm (lengde × bredde × høyde), og et par må ha minst 40 × 30 × 45 cm. Større er bedre, fordi aktive dyr bruker hele rommet. Høyden er like viktig som bunnarealet.

Dekk bakvegg og en sidevegg med kork, slik at dyrene har ru flater å løpe på, og tilføy loddrette og vannrette greiner, korkrør og kortere stykker bark som skjul. Tett beplantning med for eksempel pothos, bromelier og tillandsier gir ro, skygge og dråper å drikke av. Dyrene er mer sky enn daggekkoer av slekten *Phelsuma* og viser seg mest når det er mange gjemmesteder.

Som bunn fungerer en blanding av jord og sand i forholdet 1:1, gjerne med et lag løv. Holdes bunnen lett fuktig, hjelper den med å holde luftfuktigheten. Tunge steiner og røtter må stå støtt direkte på bunnen av terrariet, slik at ingenting velter. Ungene er bittesmå, så kontroller alle sprekker, dører og ventilasjonshull, for dyrene kan slippe ut gjennom svært små åpninger.

TEMPERATUR

Gonatodes albogularis må ha 24-28 °C om dagen. Et lite varmere område på 28-30 °C er greit, men arten soler seg nesten ikke, og det må alltid være kjøligere, skyggefulle steder å trekke seg inn i. Lyset fra rørene er ofte den eneste varmekilden som er nødvendig, så en varmelampe er bare en fordel i et kaldt rom.

Om natten kan temperaturen falle til 20-23 °C, det vil si to til fire grader under dagtemperaturen eller ned til romtemperatur. Terrariet er lite, så temperaturen endrer seg raskt. Mål den med et digitalt termometer, og bruk ikke varmesteiner eller kraftige spotlamper, som kan overopphete dyrene. Om vinteren kan hunnene få en kjølig hvileperiode, se avsnittet om parring.

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten skal ligge på 60-80 %, og det må være god ventilasjon. Sprøyt terrariet én gang om dagen, slik at det sitter dråper på blader, kork og ruter som gekkoene kan drikke av. La bunnen og greinene tørke delvis opp mellom sprøytingene, slik at det ikke kommer mugg. Konstant våte forhold er ikke bra.

Sett dessuten en liten, lav skål med friskt vann i terrariet, og bytt vannet jevnlig. Et hygrometer viser om rytmen holder.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og må ha lys 11-13 timer i døgnet. Dagslysrør av typen T5 gir både lys og litt varme og er nok i seg selv. Angivelsene om UVB er uenige: Det er ikke nødvendig når fôret får D3-tilskudd, men et svakt UVB-rør med gode skyggesoner kan brukes til voksne dyr, særlig hunner i avl.

Bruk ikke UVB til nyklekte unger og unge dyr, fordi det kan gi problemer med hudskifte. La ungene vokse opp under vanlige lysstoffrør eller pærer.

Les mer: Lys og UVB Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

FÔRING

Arten lever av små insekter og andre byttedyr som er mindre enn avstanden mellom dyrets øyne. Voksne dyr kan få små sirisser, vingeløse bananfluer, små kakerlakker, stuefluer, møll, ildkre og små melormer. Spretthaler og små bøttekjerringer gir variasjon, og om sommeren kan det suppleres med småinsekter fanget med håv på engen. Dyrene slikker ikke søt nektar.

Fôr voksne dyr 3-4 ganger i uken og unger daglig. Nyklekte unger er bare omtrent 25 mm lange og må ha nyklekte sirisser, bananfluer og spretthaler. Pudr fôrdyrene med kalk og et vitaminpreparat med D3, og la fôrdyrene spise godt fôr før fôringen. Hunner i egglegging har et stort kalkbehov, så hold en liten skål med knust sepiaskall eller kalkpulver tilgjengelig.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl

ATFERD OG HÅNDTERING

Arten er mer sky enn daggekkoer av slekten *Phelsuma*, men ses ofte, særlig ved fôring. Den skal ikke håndteres. Den er liten og rask, og ett enkelt hopp eller et fall kan gi en skade eller en flukt.

Hold et par eller en enkelt gekko. Hannene er territoriale og kjemper med både hanner og hunner, så mer enn én hann i samme terrarium gir strid. Selv to hunner kan bite hverandre og bør bare holdes sammen i et stort terrarium. Følg med på dyrene, og fjern ett av dem hvis det er stresset, jages eller mister halen.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Kjønnene kan kjennes på fargene. Hannen får gult til oransje hode og mørk kropp, hunnen forblir brunflekket. De unge dyrene ligner hunnen, og hannen begynner å skifte farge i en alder av 4-8 måneder. Dyrene er kjønnsmodne i en alder av 10-12 måneder, men hunnene bør ikke settes i avl før de er minst 12-14 måneder gamle. Tidligere avl kan koste hunnen livet.

PARRING

Dyrene holdes parvis. Sett hunnen sammen med hannen i et godt innredet terrarium med mange skjul, slik at hun kan trekke seg unna. Avlen er normalt uproblematisk, og dyrene formerer seg lett.

En kjølig hvileperiode om vinteren kan hjelpe. Hold hunnene adskilt fra hannene ved høyst 24 °C om dagen og omtrent 18 °C om natten. Hvor lenge hvilen skal vare, er ikke dokumentert for arten.

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen legger ett egg om gangen, hver tredje til fjerde uke gjennom sesongen. Hun graver det ned i bunnen eller skjuler det under bark, i et hulrom i kork eller et annet tørt, skjult sted. Hvor mange egg en hunn legger i året, er ikke dokumentert.

Gi henne flere tørre gjemmesteder å velge mellom, for eksempel korkrør og løs bark, slik at eggene er lette å finne. Eggleggingen tærer på kalkreservene, så hold alltid kalk tilgjengelig.

INKUBASJON

Fjern egget forsiktig uten å vende det, og legg det i en liten boks med lett fuktig substrat i en rugemaskin ved 26-28 °C. Angivelsene svinger fra 60-90 dager ved 27 °C til omtrent 100 dager ved 26-28 °C. Ruging i selve terrariet tar lengre tid.

Egg som faller sammen eller blir muggne, er som regel ubefruktede eller døde. Legg hvert nye egg i en ren boks.

OPPDRETT AV UNGER

Ungene er omtrent 25-35 mm lange ved klekkingen. Hold dem i små, fuktige terrarier med bark, kork og planter, og sprøyt daglig. De spiser små bananfluer, spretthaler og nyklekte sirisser, som pudres med kalk og vitaminer. Bruk ikke UVB til dem.

Ungene kan holdes enkeltvis eller i små grupper av samme størrelse, men må deles hvis hannene begynner å vise farger og slåss. Unge hanner får sine fulle farger omtrent ved 9 måneders alder.

Helse og vanlige feil

Arten er hardfør og formerer seg lett, men den lille størrelsen gjør at feil i stellet er alvorlige. De typiske problemene er:

- For lite kalk og D3, særlig hos hunner i avl. Det gir bløte knokler og svekkede hunner. Hold kalk tilgjengelig, og pudr fôret.
- For store fôrdyr, som dyrene ikke kan svelge, og som kan bite dem.
- Problemer med hudskifte hos unger, særlig hvis de holdes under UV-lys eller ved for lav luftfuktighet.
- Konstant våt bunn og dårlig ventilasjon, som gir mugg og hudproblemer.
- Slagsmål og stress hvis flere hanner eller hunner holdes sammen. Bitt og tapte haler er tegn på at dyrene må skilles.
- Innvollsparasitter, særlig hos importerte dyr, som kan gi avmagring og dårlig appetitt. Få en avføringsprøve undersøkt hvis dyret går ned i vekt.

Et friskt dyr er aktivt i dagtimene, har klare øyne, en fyldig halerot og et godt grep. Oppsøk veterinær med erfaring med krypdyr hvis dyret går ned i vekt, ikke spiser, sitter med lukkede øyne om dagen eller ikke kan klatre normalt.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.